

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.425/2018/4. szám

A Debreceni Ítéltábla az Ütő-Siklódi Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Ütő-Siklódi Zoltán ügyvéd) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - a dr. Perédi Tamás ügyvéd (címe) ügyvéd által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű és II. rendű alperes neve (címe) II. rendű alperesek ellen szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 13.P.22.518/2017/9. számú ítélete ellen a felperes részéről 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesek mint egyetemleges jogosultak részére 6350 (Hatezer-háromszázötven) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy 48 000 (Negyvennyolcezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket az állam visel.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes mint Adós 2007. szeptember 11. napján devizaalapú kölcsönszerződést kötött az alperesekkel mint Hitelezőkkel, amelyet **R.F-né dr.** közjegyző közjegyzői okiratba foglalt.

A kölcsönszerződés III. pontjának 2. és 3. bekezdései szerint: „A Szerződő felek megállapodnak abban, hogy a jelen közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az Adósok terhére mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében, annak közokirati tanúsításaként, az Adósoknak a Hitelezőknél vezetett számlái és a Hitelezők vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el. Az Adósok és Zálogkötelezettek alávetik magukat annak, hogy a jelen közjegyzői okirat alapján az Adósok terhére fennálló kölcsön- és egyéb járuléktartozás összegét, esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén is, a Hitelezők felkérésére a fenti módon a közjegyző tanúsítsa.”

A felperes keresete annak megállapítására irányult, hogy a kölcsönszerződés idézett kikötése tisztességtelenség címén érvénytelen. Arra hivatkozott, hogy e rendelkezés a fogyasztó hátrányára megfordítja a bizonyítási terhet, továbbá kizárólagos jogot ad a hitelezőnek a szerződés egyes rendelkezéseinek értelmezésére és annak megállapítására, hogy a fogyasztó teljesítése szerződésszerű-e, ezért az a fogyasztóval kötött szerződésekben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.)

Korm. rendelet (a továbbiakban: az R.) 1. §-a (1) bekezdésének a), b) és j) pontjaiba ütközik.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Arra hivatkoztak, hogy a kikötés nem sérti az R. 1. §-a (1) bekezdésének a), b) és j) pontjait, továbbá azok tisztességtelensége a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: az 1959. évi Ptk.) 209. §-ának szerződéskötéskor hatályos (5) bekezdése alapján sem állapítható meg.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesek mint egyetemleges jogosultak részére 25 400 Ft perköltséget. Megállapította, hogy 36 000 Ft le nem rótt kereseti illetéket az állam visel.

A határozatát azzal indokolta, hogy a Kúria 1/2018. gazdasági elvi határozata szerint a perrel érintett megállapodás azon kikötése, amelyben a felperes a mindenkori fizetési kötelezettségét illetően a banknál vezetett számlái és a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékként fogadta el, nem tekinthető az 1959. évi Ptk. 242. §-a szerinti tartozáselismerő nyilatkozatnak. Ennek oka az, hogy e rendelkezés nem felel meg az EBH2000.309. szám alatt közzétett elvi határozatban foglalt követelményeknek, ugyanis nem egy fennálló, összegszerűen meghatározott követelésre vonatkozik. Ezért e kikötés esetében nem érvényesülnek a tartozáselismerés joghatásai, tehát az nem fordítja meg a bizonyítási terhet. Ennek megfelelően abban az esetben, ha az I. és a II. rendű alperesek a jelen szerződésből eredő követelésüket a felperessel szemben peres úton kívánják érvényesíteni, a perben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: az 1952. évi Pp.) 164. §-ának (1) bekezdése értelmében őket terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósítottak a felperes részére, a felperes mennyit teljesített, és ennek eredményeként mekkora a fennálló tartozás. Az I. és a II. rendű alperesek erre vonatkozó tényállításai nyilvánvalóan a saját nyilvántartásukon alapulnak, vita esetén azonban a nyilvántartásuk elszámolási elveit, módszereit és adatait a per során be kell mutatniuk, számításaikat le kell vezetniük. Ha a felperes mindezeket követően is azt állítja, hogy az I. és a II. rendű alperesek elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkozik, hogy részéről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhet. A bizonyítási teher alakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását tehát a szerződés közjegyzői ténytanúsítvány elfogadására vonatkozó rendelkezése nem befolyásolja.

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: a Vht.) felek közötti szerződéskötés idején hatályos 21. §-ának (1) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 23/C. §-ának (1) bekezdése értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határidejét. Ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. korábbi 21. §-ának (2) bekezdése, illetve jelenlegi 23/C. §-ának (2) bekezdése szerint az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa. E szabályok értelmében a közokiratba foglalt kölcsön- vagy lízingszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van

helye végrehajtási záradék kiállításának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e és az emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elegendő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata (BH1997.348., BH2002.491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

Az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: a Ktv.) 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a ténytanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak. A közjegyzői ténytanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását tehát a végrehajtást kérő e szerződéses kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné.

Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor kerül, az adós a tartozását valóban csak az 1952. évi Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez azonban a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A felek között létrejött kölcsönszerződés e vonatkozásban sem biztosít több jogosultságot az I. és a II. rendű alperesek részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperesek terhére, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján őket egyébként megilletnék, illetve terhelnék. A bizonyítási teher pedig az 1952. évi Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben is az 1952. évi Pp. 164. §-a (1) bekezdésének megfelelően alakul. Az igényérvényesítés lehetőségei, a bizonyítási teher alakulása körében tehát a szerződés közjegyzői ténytanúsítvány elfogadására vonatkozó kikötése az adós jogi helyzetét nem érinti, semmilyen módon nem teszi azt hátrányosabbá. A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010. és 1245/B/2011. számú határozatai szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú **Y Bank** kontra **S. A.** ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) fogyasztóvédelmi követelményeivel sem.

A Kúria a hivatkozott ítélete szerint a perbeli kikötés nem tisztességtelen az R. 1. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján sem. E jogszabályi rendelkezés értelmében a fogyasztói szerződésben az a szerződési feltétel minősül tisztességtelennek, amely kizárólagosan a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. E rendelkezésnek mind a nyelvtani, mind az Irányelv 3. cikkének (3) bekezdése és mellékletének 1.m) pontja figyelembevételével történő értelmezéséből az következik, hogy az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet, jelen ügyben az I. és a II. rendű alpereseket arra jogosítja, hogy a saját teljesítésük szerződésnek megfelelőségét maguk állapítsák meg. A perbeli kikötés azonban az I. és a II. rendű alpereseket a saját teljesítésük szerződésszerűségének megítélésére nem

jogosítja fel, így az nem tisztességtelen. A Kúria említett döntéseiből egyértelműen levezethető az a jogi álláspont is, hogy a kikötések nem biztosítanak kizárólagos jogot az I. és a II. rendű alperesek részére a szerződés egyetlen rendelkezésének értelmezésére sem, így azok az R. 1. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján sem minősíthetők tisztességtelennek.

Az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperesek jogi képviselői munkadíjból álló elsőfokú perköltségének megfizetésére, megállapította ugyanakkor, hogy a le nem rótt kereseti illetéket a költségmentes felperes helyett az állam viseli.

A felperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a keresete szerint történő megváltoztatását, másodlagosan pedig az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását kérte. Fenntartotta azt az érvelését, hogy a keresettel érintett kikötés az R. 1. §-a (1) bekezdésének a), b) és j) pontjai alapján tisztességtelen. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a kikötés semmisségére alapított keresetet nem bírálta el, ehelyett azt vizsgálta, hogy a megtámadási határidőt betartotta-e. Kérte, hogy az ítélőtábla bírálja felül az elsőfokú bíróság tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmet elutasító végzését, álláspontja szerint ugyanis a per tárgyalását az Európai Unió Bírósága előtt C-483/16., C-38/17., C-51/17., C-118/17., C-126/17. és C-34/18. számok alatt indult előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig terjedő időre fel kell függeszteni.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, annak helyes indokai alapján.

A fellebbezés alaptalan.

A felperes az elsőfokú eljárásban nem terjesztett elő kérelmet a per tárgyalásának felfüggesztése iránt, így - a fellebbezésben foglalt érveléssel szemben - az elsőfokú bíróság azt nem utasította el. Ennek ellenére az ítélőtáblának állást kellett foglalnia arról, hogy indokolt-e a tárgyalás felfüggesztése, a fellebbezés ugyanis - tartalma szerint - magában foglalta a felperes erre irányuló kérelmét is. A tárgyalás felfüggesztése iránti kérelem azonban nem volt alapos.

Először is: a C-483/16. számú előzetes döntéshozatali eljárás 2018. május 31-én véget ért, így ezen eljárás befejezéséig értelemszerűen nem lehetett a per tárgyalását felfüggeszteni. Másodszor: a 3/2005. PK-KK vélemény 1. pontja értelmében a per tárgyalásának felfüggesztésére csupán akkor kerülhet sor, ha a perben bizonyított tények alapján olyan jogkérdés merül fel, amelynek tárgyában más polgári perben - azonos tényekre alapítottnak - az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezték. A felperes által hivatkozott többi előzetes döntéshozatali eljárásban felmerült jogkérdés azonban nem érinti ezt a pert, hiszen:

- a C-38/17. és a C-126/17. számú eljárás a szerződés tárgyát meghatározó kikötés, a C-51/17. számú eljárás pedig az árfolyamkockázatot az adósra telepítő rendelkezés, azaz nem a jelen per tárgyát képező kikötés vizsgálatára irányul;
- az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására ebben a perben nem került sor, így arra nem hat ki a C-118/17. szám alatt indult eljárás sem; végül
- noha a C-34/18. számú eljárás tárgya a jelen perben is érintett kikötés vizsgálata, a feltett

kérdés nem az uniós jog, hanem az azt átültető magyar jogszabályok értelmezésére és az ennek talaján kialakult eltérő bírói gyakorlatok közötti ellentét feloldására irányul, így annak befejezéséig szintén nem volt indokolt a per tárgyalását felfüggeszteni.

Ezért az ítéletábra a tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelmet a másodfokú tárgyaláson meghozott végzésével elutasította és a fellebbezést érdemben elbírálta. Ennek eredményeként megállapította, hogy a másodlagosként előterjesztett fellebbezési kérelem alaptalan, mert az elsőfokú bíróság az eljárást az elsőfokú eljárás szabályainak megfelelően folytatta le, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az eljárás megismétlésének elrendelésére nem volt indok. Az elsődleges fellebbezési kérelem pedig azért nem foghatott helyt, mert az elsőfokú bíróság az általa helyesen megállapított tényállásból helytálló jogi következtetésre jutott, a döntésének indokaival, amelyek az 1/2018. számú gazdasági elvi határozatban foglalt indokolással szó szerint megegyeznek, az ítéletábra is egyetért, azokat megismételni nem kívánja. A fellebbezés tükrében csupán arra mutat rá, hogy az R. 1. §-a (1) bekezdésének a), b) és j) pontjában írt feltételek fennállása esetén a kikötés nem megtámadható, hanem semmis. Ezért az elsőfokú bíróságnak nem kellett vizsgálnia, hogy a megtámadásra nyitva álló egyéves határidő eltelt-e, a keresetet - a fellebbezési érveléssel szemben - valójában nem is ezen határidő elmulasztása miatt, hanem az R. 1. §-a (1) bekezdésének a), b) és j) pontjában írt feltételek hiányában utasította el.

A kifejtett okok miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése és a 254. §-ának (3) bekezdése alapján - annak helyes indokaira visszautalva - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése alaptalan volt, ezért köteles az alperesek jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perköltségének megfizetésére azzal, hogy az ítéletábra e munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (3) és (5) bekezdései, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján 5000 Ft + áfa, azaz 6350 Ft-ban állapította meg (1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése). A le nem rótt fellebbezési illetéket a költségmentes felperes helyett az állam viseli (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, 14. §-a).

Debrecen, 2018. július 5.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő